

Ács Margit

Búcsú Monostori Imrétől

Ács Margit
(1941, Budapest)
író, szerkesztő,
Kossuth-díjas

Ács Margit 2021. október 12-én, Tatabányán elhangzott beszédével emlékezünk az október 6-án elhunyt Monostori Imre (1945–2021) József Attila-díjas irodalomtörténészre, kritikusra, szerkesztőre, könyvtárigazgatóra, a Németh László Társaság alapító tagjára, szerzőnkre, barátunkra.

Tisztelt Gyászoló Gyülekezet!

Sokan vagyunk itt Monostori Imre barátai, munkatársai, ismerősei köréből, akik soha nem hittük volna, hogy Imre ravatalánál kell állnunk majd egyszer. Erőteljes, magabiztos, nyugalmat sugárzó lény közelében fel sem merülhetett az elmúlás gondolata, csakis az új és új munkáknak szentelt élet, az egymásra és az irodalomra figyelés elevensége volt észlelhető minden vele való találkozásunknál. Ereje, bátorsága érződött nyugalmán is, pontosabban szólva higgadt, kiegyensúlyozott magatartásán. Azért kellett módosítanom a megfogalmazáson, mert korántsem biztos, hogy benne valóban nyugalom lett volna. Viharok között élt, abszurd tilalmaktól, tabuktól hemzsegő időkben, s ő elébe ment a veszélyeknek. Irodalomtörténész számára nem volt előnyös Németh László életművének kutatása még a rendszerváltás utáni években sem. A felélesztett népi-urbánus ellentét időszakában ismertem meg közelebről Monostori Imrét, a Kortárs folyóirat szerkesztőségében. A folyóirat rangos, régi szerzőgárdája elfordult tőlünk, nem volt könnyű megőrizni a lap színvonalát. Boldogan fogadtuk Imre tanulmányait, nemcsak azért, mert Németh László szellemiségének megóvását, megtisztítását az előítéletektől mi is feladatunknak éreztük, hanem azért is, mert Monostori Imre briliáns elemzéseket adott ki a kezéből, tárgyyszerű és adatokkal alátámasztott írásműveket. A hisztérikus környezetben döbbenetesen jól hatott

magabiztos nyugalma. Nem is érte támadás! Munkája kikezdehetetlen máig, s ez nemcsak Németh László-tanulmányaira érvényes.

Példaszerű az is, hogy legutóbbi éveiben Németh László ellenlábását, Szekfű Gyulát vette górcső alá. Nem félt szembesülni a másik féllel, képes volt annak a világába is alámerülni. A csúcsra járatott féligazságok, az elvakult gyűlölködések, a bornírt kultuszok tobzódása idején a legnagyobb tisztelettel adózom e büszke tárgyilagosságnak. Az etikus gondolkodónak.

A kép, amit Monostori Imréről megidéztem, szigorúbb, keményebb lett a valóságnál. Imre kedves, szerény ember volt, hasznos, tevékeny tagja szervezett közösségeknek, a Magyar Írószövetség Választmányának is. Hosszú ideig szerényebbnek és zárkózottabbnak láttam a kelleténél is. Aztán, talán a hivatali kötöttségektől való szabadulás és a hegyi kertjében töltött nyarak is hozzájárultak ahhoz, hogy oldottabb lett. Saját magáról is kiadott egy könyvet *Levélhozta és más történetek* címmel. Megszokott szemérmessége miatt e könyvnek is az adott menlevelet a szemében, hogy megörökíthette benne tudósi-szerkesztői műhelyének dokumentumait, de mégis feltárult benne az élete, a személyisége is.

Fáj, hogy nem beszélgettem vele eleget, nem fejeztem ki eléggé iránta való tiszteletemet és elismerésemet, s hogy Imre ezentúl már mindig hiányozni fog. Csak abban találok vigaszt, hogy ő csodálatos, teljes életet élt.

Nyugodjon békében!